

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 21. januar 1946.

Nr. 6.

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Delvis værhindring hemmer fisket.

Allikevel rikt skreifiske. Ukefangst i Lofoten 4564 tonn.

Storsildfisket ga ialt 1363000 hl.

Fisket i uken som endte 16. februar var delvis hindret av uvær langs hele kysten. Vintersildfisket ble ikke så godt som ventet. 2½ døgns landligge gjorde meget til å forandre de i den foregående uke så gunstige fangstforhold. Fetsild- og småsildfisket i Nord-Norge ga en del fangster. Skreifisket gir fortsatt rikt utbytte på hele kyststrekningen fra Troms til Yttersiden, men var delvis værhindret i siste uke. Lofotfisket viser seg nå også hurtig økende og det synes som om utsiktene ligger fordelaktig til rette. Skreifisket i distriktene sør for Lofoten var av mindre omfang. Kystfisket for øvrig var lite og sterkt hemmet av værforholdene.

Vintersildfisket: Nordveststormen i helgen 9.—11. februar, som blant annet forvoldte snurperen m/s »Lindøy«s forlis, omskapte også fiskeforholdene. Silden tok til å trekke ut fra land og silde-tyngdens fordeling på de forskjellige felt ble en helt annen. Mulighetene for landnotkasting ble vesentlig forringet og etterhvert viste det seg også at snurperne hadde vanskelig for å komme i liknende gunstige fangstforhold som i uken før. Den 11. og 12. februar gikk helt bort som fangstdager og dertil ble flåten drevet i land fra feltet på grunn av uvær natten til 16. februar. Fram gjennom uken viste det seg at silden hurtig trakk sørover. Natt til 14. februar ble således de første drivgarnfangster tatt på feltene for Espevær og natt til 16. februar da uværet kom var så vel snurpere som drivere i arbeid med

store sildetyngder på feltene fra Slotterøy sørover til nordvest av Utsira. I løpet av uken har det foregått et til dels framrakende godt drivgarnsfiske på strekningen fra Fedje sørover til Espevær. I Sogn og Fjordane har værforholdene vært så vidt urolige, at det aldri ble full utseiling, men det ser ut til å være bra med sild å få på drivgarn. Det samme er tilfelle på Møre, hvor fisket på Sunnmøre ga bra utbytte, mens fisket for Romsdal og Nordmøre i stor utstrekning var værhindret. Snurperne på sin side tok til dels bra fangster natt til 13. februar ved Bulandet, Fedje og Solsvik, hadde en svak fangsttid ved Marsteinen natt til 15. februar og dessuten meget sild for seg natt til 16. februar nordvest av Utsira.

Storsildsesongen ble avsluttet 15. februar kl. 24 med et samlet utbytte på 1 363 005 hl — 206 000 hl mer enn under storsildfisket i 1945. Totalfangsten av vintersild pr. 17. februar er på 1 383 870 hl. For øvrig henvises til tabell annet steds i bladet.

Fetsid- og småsildfisket: Sildefisket i Nord-Norge var i likhet med skreifisket atskillig hindret av uvær i siste uke. I siste uke har det foregått en del snurping ved Grøtavær i Trondenes (Troms), hvor 12 snurpere den 16. februar hadde fangster på 400—600 hl. Ellers har det vært fisket noe i Kallfjord og noe i Ulsfjord.

Skreifisket: Det framholdes nå fra Finnmark at der er betydelige fisketyngder under kysten

Teksten forts. s. 57.

Rapport nr. 2 om torskefisket pr. 16/2 1946.

Distrikt	Ukefangst	Kg. fisk pr.		Tranprosent	Antall fiskefark.	Antall mann	Totalfangst tonn	Anvendelse				Damptran hl.	Lever til annen tran hl.	Rogn		
		100 stk. fisk sløyd	Hl. lever					Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Filet tonn			Saltet hl.	Fersk m. m. hl.	
Finmark vinterfiske	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Troms	1469	350-500	800-1200	48-60	178	1006	3193	55	2286	852	—	1659	202	1222	676	
Lofotens opps.d.	4564	367-422	760-865	52	³⁾ 3197	11709	7831	1445	¹⁾ 4601	1632	153	4110	—	²⁾ 3112	2281	
Lofoten forøvrig	3493	330-450	800	55-60	327	2026	8667	1247	4632	2654	134	5811	—	1938	2760	
Vesterålen																
Helgeland-Salten	133	—	—	—	—	—	292	31	9	239	13	152	8	—	115	
Nord-Trøndelag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sør-Trøndelag	139	—	—	—	—	—	267	—	23	242	2	—	⁴⁾ —	25	114	
Møre og Romsdal	59	300-360	900-1100	50-55	428	1112	139	—	15	121	3	51	—	19	83	
Tils.	9857	—	—	—	—	—	20389	2778	11566	5740	305	11783	210	6316	6029	

Sammenlikning med tidligere år.

Ar	Tonn sløyd torsk									Anvendelse torsk			
	Finmark Vinterf.	Troms	Lofotens opps d.	Lofoten forøvrig og Vesterålen	Helgeland - Salten	Nord-Trøndelag	Sør-Trøndelag	Møre og Romsdal	Tils.	Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Fersk filet tonn
1946 til ¹⁶ / ₂	—	3193	7831	8667	292	—	267	139	20389	2778	11566	5740	305
1945 - ¹⁷ / ₂	—	762	6154	4504	151	—	671	704	12946	987	1861	9656	442
1944 - ¹⁹ / ₂	1433	989	4404	4118	79	—	128	217	11368	203	1602	8810	753
1943 - ¹⁸ / ₂	2393	1973	3046	3697	22	—	20	103	11254	96	723	9971	464
1942 - ¹⁴ / ₂	1901	1912	1745	3644	91	—	40	293	9626	303	1442	7547	334
1941 - ¹⁵ / ₂	2302	1570	2063	3376	39	—	—	438	9788	669	2647	4886	1586
1940 - ¹⁷ / ₂	7971	7002	3385	4630	73	—	44	476	23581	1863	12822	8896	—
1939 - ¹⁸ / ₂	12169	5127	2824	3310	41	—	—	171	23642	2371	19685	1586	—
1938 - ¹⁹ / ₂	3619	3691	1577	1914	58	—	15	282	11156	1780	7530	1846	—
1937 - ¹⁸ / ₂	2259	3768	3246	4046	291	—	220	454	14284	2323	9141	2820	—
							1000 stk.						
1946.....	—	768	1958	2257	77	—	77	43	5180	706	2912	1453	109
1945.....	—	184	1619	1148	37	—	214	188	3390	258	481	2536	113
1944.....	473	254	1129	1072	19	—	36	65	3048	52	452	3252	192

Ar	Anvendelse biprodukter				Lofoten											
	Damptran hl	Lever til annen tran, hl	Rogn Saltet hl.	Rogn Iset hl.	Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Filet tonn	Damptran hl	Rogn Saltet hl	100 stk. sløyd fisk veier	Kg. fisk pr. hl. lever	Deltakelse			Tranprosent
													Kjøpe-tart.	Fiske-fark.	Fi-skere	
1946 til ¹⁶ / ₂	11783	210	6316	6029	1445	4601	1632	153	4110	3112	367/422	760/865	32	3197	11709	52
1945 - ¹⁷ / ₂	6231	94	1783	6844	825	1265	3946	118	3121	1172	360/400	790/900	12	2477	8553	50
1944 - ¹⁹ / ₂	4123	93	520	7018	103	1129	2949	223	1677	28	350/420	880/1010	19	2780	9995	50
1943 - ¹⁸ / ₂	3452	1238	1195	3997	23	89	2660	274	853	524	390/416	976/1123	16	1910	7557	46
1942 - ¹⁴ / ₂	4158	161	971	2988	135	362	1163	80	447	340	350/500	800/1200	12	945	3850	41-52
1941 - ¹⁵ / ₂	4833	130	906	3675	341	633	936	103	810	318	—	—	13	661	2800	—
1940 - ¹⁷ / ₂	11403	1379	3668	4458	650	1926	808	—	1435	554	360/440	730/1100	14	2489	9081	46-66
1939 - ¹⁸ / ₂	11281	1425	1810	3670	465	1923	436	—	1343	646	340/490	720/1100	76	2247	9428	47-55
1938 - ¹⁹ / ₂	5049	656	1458	2507	166	865	546	—	658	293	320/500	700/1040	68	2307	10280	46-57
1937 - ¹⁸ / ₂	7603	144	3115	3437	933	1776	547	—	1725	1029	420/357	700/1000	70	1862	?	48-56
									1000 stk.							
1946.....	—	—	—	—	361	1145	383	69	—	—	—	—	—	—	—	—
1945.....	—	—	—	—	217	332	1038	31	—	—	—	—	—	—	—	—
1944.....	—	—	—	—	26	291	756	56	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Herav 21 tonn saltfilet. ²⁾ Herav sukkersaltet 600. ³⁾ Hvorav 237 garnbåter, 1295 linebåter, 1665 juksabåter, hvorav i Østlofoten 154/533/1558, Vestlofoten 65 590/107, Værøy og Røst 18/172/0. Der er fremmøtt 234 landkjøper, 32 kjøpefartøyer og i drift 63 damperier. ⁴⁾ 221 hl lever til tran etc. er ført vekk fra distriktene.

i Østfinnmark. I Vestfinnmark er der rike forekomster, som imidlertid bare utnyttet i liten målestokk. På kysten fra Troms sørover til Møre har det overalt vært en del ruskevær i siste uke. Fangstene er fremdeles gode, men ukens fangstmengder er betydelig mindre enn de vilde vært ved fullt sjøvær.

Troms: I Troms ble det i uken tils. oppfisket 1469 tonn skrei (innkluderer ettermeldinger) og i alt er der nå fisket 3193 tonn mot 762 i fjor. Sett i sammenlikning med et lengre tidsrom må det sis at fisket har gitt tilfredsstillende utbytte. I **Bjarkøy** foregår det juksafiske med fangster på 50 til 2800 kg. I **Hillesøy** og **Øyfjord** er fisket bra med garnfangster på 800—5000 kg, linefangster på 1000—3000 kg. I **Torsken** var der 1 til 4 sjøvær-dager med garnfangster på 1000—4000 kg, linefangster på 500—7630 kg, **Tromsø** ble tilført linefangster på 1310—10 930—5500 kg, og 2 garnfangster på 3145 kg og 7618 kg. Der var bare 1 hel og 1 delvis sjøvær-dag. Ellers fiskes det bra i **Tromsøy-sund**. Alt i alt var fangstene i siste uke noe mindre enn tidligere grunnet værforholdene.

Vesterålen—Yttersiden: Til tross for uvær som bevirket at det gjennomgående bare ble fra 5 hele til 3 hele og 2 delvise sjøvær i distriktene er der blitt i landbrakt betydelige skreimengder. Ukefangsten på ovennevnte strekning ble således på 3493 tonn (inkl. enkelte ettermeldinger) mot 2173 tonn uken før.

Fra **Andøyas** oppsynsdistrikt meldes om 3 hele og 2 delvise sjøvær med garnfangster på 850—7000—2500 kg, linefangster på 1100—6500—2200 kg. Distriktets ukefangst fordelt på 44 fartøyer var på 420 tonn. I **Øksnes** og **Langenes** var der 2 hele og 3 delvise sjøvær med garnfangster på 3000—5000 kg, linefangster på 3000—4000 kg. I fisket som ga 588 tonn i ukefangst deltar 79 skøyter, 5 sjarker og 2 robåter. Fra **Bø** i **Vesterålen** meldes om godt fiske i løpet av 5 sjøvær-dager med garnfangster på opp til 10 000 kg, linefangster på opptil 3200 kg og juksafangster på opp til 2800 kg. I **Borge** var der 3 hele og 2 delvise sjøvær. Det ble tatt 1500—4000 kg på garn, 1000—3000 kg på line. Ukefangsten var på 779 tonn. Fra **Gimsøy** meldes det om ukefangst på 125 tonn. I distriktene i **Vesterålen—Yttersiden** varierer fiskevekten fra 330 til 450 kg pr. 100 stk., leverholdigheten er 800 kg fisk pr. hl lever. **Tranprosen**ten er 55 til 60.

I distriktet er der nå i alt oppfisket 8667 tonn torsk mot 4504 i fjor. Fra flere av distriktene har det vært uttalt at en ikke har hatt make til fiske siden 1906.

Helgeland—Salten: Det meldes om garnfangster 1—3 netters på 800—2530—1530 kg i **Myken** og **Valvær**, linefangster på 200—500—290 kg. Fiskepartiet er på 145 tonn. For øvrig fiskes det ganske bra for **Selvær** og **Træna**. Distriktets fiske har nå i alt gitt 292 tonn skrei mot 151 i fjor.

Sør-Trøndelag: Der er en del skrei under værene, men dårlige værforhold har hindret driften. Det uttales imidlertid at utsiktene for fisket er gode. Ukefangsten for **Halten** var på 22 tonn. Der var delvis godt fiske på garn og snøre. I **Sula** oppsynsdistrikt var der 2 sjøvær-dager, da det ble oppfisket 45 tonn skrei. I **Kya** og **Humlingsvær** hvor oppsynet ble satt 11. februar ble det den 15. februar tatt 270 til 450 kg på snørebåter og 600 til 890 kg på garnbåter. Der deltar nå 39 motor- og 7 robåter i fisket som hittil har gitt 59 tonn skrei og 12 tonn sei i fangst. Fra **Titran** meldes det om dårlige værforhold og ukefangst på 13 tonn. I alt er der i fylket fisket 267 tonn mot 671 tonn i fjor og 128 tonn i 1944.

Møre og Romsdal: Fiskeforholdene var meget dårlige. Ukefangsten var på 59 tonn og i alt er der oppfisket 139 tonn mot 704 tonn i fjor på samme tid.

Kystfisket for øvrig: Uvær reduserte dette fiske betraktelig i siste uke. Av fiskepartiene på **Møre** nevnes 13,4 tonn sei, 6 tonn hyse og 5,5 tonn håbrann. Det ble innbrakt 18 tonn fisk til **Ålesund**, 2,8 tonn til **Ona** og 7 tonn til **Smøla**.

Forholdene i **Sogn** og **Fjordane** var omtrent like-dan. Det ble innbrakt 3,7 tonn fisk etc. til **Måløy** og ca. 1 tonn til **Bulandet**. Om håbrannfisket fra **Måløy** opplyses at dette har vært mislykket i den senere tid. Ett fartøy som kom inn fra feltet på havet nordvest av **Svinøy** i uken hadde en enkel fisk.

Seifisket i **Øygaren** er nå smått. Derimot opplyses det at der er betydelige mengder sei på feltene utfor den sydlige del av **Hordaland** — i vårsilddistriktene.

Fra **Kristiansand S** meldes at det for tiden ikke foregår noe fiske av betydning. Det var noe fjordsild å få, men denne kan ikke konkurrere i prisbillighet med storsilden, med hvilken den er satt i pris-klassen. Fiskerne har derfor oppgitt fjordsildfisket.

Litt av hvert.

Deltakelsen i selfangsten 1946. Så snart stor- og vårsildfisket er slutt, begynner selfangstskutene å gjøre seg klar for **Kvitsjøen** og **Vesterisen**. »**Sunnmørs-posten**« har spurt formannen i Selfangergruppa, **Martin Karlsen**, om det blir noen deltakelse fra **Sunnmøre** i **Kvitsjøfangsten** i år.

— Nei, det ser ikke ut for det. Vi har ikke fått melding om deltakelse fra noen sunnmørsskute i år, derimot er det anmeldt 6 skuter fra Nord-Norge, alle fra Tromsø. Hammerfest sender ingen skuter i år. Deltakelsen fra Sunnmøre i Kvitsjøfangsten har minket for hvert år, og de siste årene før krigen var det ingen deltakelse fra Sunnmøre. Resultatet ble dårligere for hvert år, og isforholdene der oppe er også meget vanskelige. Leidebrevene fra Sovjet til skutene som skal til Kvitsjøen er ikke kommet ennå, men en regner med at de kommer fram tidsnok. Skutene gjør seg imidlertid klar for å gå til vanlig tid, den 24. februar.

— Bli det mange skuter i Vesterisen?

— Vi regner med 9—10 sunnmørsskuter. Det er »Polhavet«, »Kvitungen«, »Årvåk«, »Fangstmann«, »Polaric«, »Signalhorn«, »Polartind«, »Grande«, »Fridtjof« og muligens »Rundøy«. Fangstskutene pleier gå herfra i midten av mars og fangsten begynner den 22.

— Er det mange som vil ha radioapparater?

— Vi har fått tre forespørsler, og disse blir sannsynligvis imøtekommet.

— Bli det skuter fra Sunnmøre til New Foundlandfeltet?

— Det blir bare »Polarbjørn« som ligger der borte fra før. Skipper Marø reiste over til Halifax med 10 mann lørdag, for å overta skuten. Det er meningen at båten skal komme tilbake til Norge etter endt fangsts sesong.

— Og Stredet da?

— Det er det for tidlig å uttale seg om. Fangsten begynner først i juni.

Situasjonsrapporter pr. 15. februar 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Finnmark, datert 16. februar: Unntatt de første dager av perioden har storm og kulde igjen hindret fisket og skapt forstyrrelser i rutefarten. De få linetrekke som har vært gjort viser stor fisketyngde under kysten og enkelte større farkoster gjør seg klar til drift, mens en del stiller seg avventende grunnet vanskelige avsetningsforhold. En del frosset agnsild kommet fra Tromsø. Ingen nye steng av sild i Tana og så vidt vites heller ikke andre steder. Fiskerne mangler brukbare oljeklær og øvrig utstyr, som særlig trenges under vinterfiske. Der er også fremdeles stor mangel på fiskeredskaper, særlig for Midt-Finnmark. Planleggingen og oppbyggingen av fiskeværene går sent og grunnen opplyses være mangel på teknisk hjelp for kartlegging og utarbeidelse av reguleringsplaner. Oppbyggingen av fiskeværene synes således å bli satt til side. En hel del brakkemateriell og skurlast kommer oppover og de fleste av fiskerne er opptatt med rydding og gjenoppbyggingen og som også medfører mangel på kaiarbeidere. Flere kjøpere vestover mangler produksjonssted, delvis kaiarbeidere og mangel på kapital.

Fra fiskeriinspektøren i Troms, datert 16. februar: Første uke februar bra vær med utmerket fiske med fangster for Torsken og Tromsø opp til 18.000 kg, annen uke har det vært små fangster da værforholdene har vært dårlig, så at de fleste båter har vært nødt å bryte opp midt i halingen. Sildefisket har også vært hindret av storm og kulde, men i Kallfjord er tatt en del små fangster som hovedsakelig er frosset til agn og sildolje. Storsild ankommet som fiskerne foretrekker, men hittil har en ikke fått bekreftet

noe forskjell. Avsetningen er riktig bra, hovedsakelig blir all fisk saltet, da eksport av ferskfisk har ligget stille en tid. Forsyninger til fiskerne: Mangler oljeklær, botingstråd og forsyn. Fra Vestfinnmark meddeles at alle fjorder full av fisk, men da ingen kjøper kan selv de fiskere som har redskaper ikke fiske. Av alle de som har fått materialer til provisoriske fiskebruk synes ingen å være kommet i gang med kjøp etter det fiskerne fra Vestfinnmark rapporterer til Finnmark Fiskarlag.

Fra fiskeriinspektøren for Møre og Romsdal og Trøndelag, datert 15. februar: Sildefisket har slått til over hele distriktet med rike garnfangster, også snurpefisket har slått til nord for Stad på Rundefeltet, og en stor del av snurpeflåten har tatt til dels gode fangster på dette felt. Største sildetyngden var til å begynne med på Onahavet og Storholmfeltet, og der var en hel del redskapstap. Der er også foregått kveitegarnsfiske, som har gitt bra utbytte. Seifisket som foregår forholdsvis langt til havs har vært sterkt værhindret. Snurrevadfisket har gitt ujevne, men til dels gode fangster av torsk. Der er ennå ikke noen fart i torskefisket, men håper det vil ta seg opp etter hvert. Fremdeles mangel på fiskeredskaper.

Fra fiskeriinspektøren for Vestlandet, datert 5. februar: Værforholdene har vært dårlige i hele distriktet med kun enkelte få sjøværst dager, og har virket sterkt hemmende på fisket. Sildefisket som i år begynte uvanlig sent har gitt gode fangster, og det oppfiskete kvantum er større enn til samme tid i fjor. Lite forekomster av fisk, unntatt ved Espevær—Bremnes, hvor storseien er kommet under land, men været har hindret fisket. Deltakelsen er som vanlig liten i annet fiske grunnet deltakelse i sildefisket, som nå er kommet godt i gang på de vanlige felter i Hordaland og ventes slå til i begynnelsen av kommende uke på feltene i Rogaland. Mange drivminer som hemmer nattseilassen. Fremdeles lite redskaper og oljeklær til fiskerne. Nedslaget i fiskeprisene fra 1. februar har vakt sterk harme blant fiskerne, og er nå for lave til å gi lønnsom drift. Fra Fedje rapporteres således: »Den siste reduksjon hører ingensteds hjemme. Fiskerne er villig til å ta frivakt og la dem som har foretatt reduksjonen forsøke seg.« Under stormiene i forrige uke kantret motorkutter Lindøy av Bergen, og hele besetningen på 20 mann kom dessverre bort. Dette sis å være det 3. fartøy av denne type som er forlist, og fiskerne mener der må være en feil med konstruksjonen, og forlanger undersøkelser satt i gang.

Utlandet.

Fiskeeksport Sverige—Polen.

Fra den norske legasjon i Stockholm er mottatt følgende, datert 30. januar:

I disse dager begynner en utførsel av fersk fisk til Polen, særlig sild og brisling til en verdi av ca. 1 mill. kroner. Silden blir sendt nediset, og storparten av partiet skal gå til polske fabrikker for røking og annen viderebehandling.

Det er en nydannet forening, Svensk Exportfisk, som sørger for utførselen. Bak denne organisasjon står Vestkystfiskernes Centralforbund, Svenska Andelsfisk og fiskeeksportørene.

Det svenske sildefiske.

Gøteborg 13. februar: I uken som endte 9. februar ble det ilandbrakt 364 tonn motortrålsild og 1809 tonn snørpvadsild. Prisene var henholdsvis 18—48, gjennomsnittlig 20 øre pr. kg og 16 til 20 øre. Siden sesongens begynnelse den 1. juli er der fisket 547 tonn garnsild, 1360 tonn damptrålsild, 18 280 tonn motortrålsild, 7476 tonn snørpvadsild, til sammen 27 663 tonn, hvorav saltet 10 306 tonn — i siste uke 423 tonn. Resten er anvendt fersk.

Vitenskap og vitenskap.

Representanten Tom Reid fra New Westminster hadde en vanskelig oppgave, da han den 17. desember 1945 under budsjettbehandlingen i det kanadiske underhuset, så seg kallet til å kritisere British Columbias offentlige fiskeriundersøkelser.

Vi gjengir Reids besværing i forkortet oversettelse fra »Commercial Fishermen's Weekly« av 28. desember 1945, men vokter oss vel for å ta parti.

Da han talte om økingen av bevilgningen til Kanadas fiskeriundersøkelser, sa Reid, at han etter ni års erfaring med vitenskapsmenn tilknyttet den internasjonale Pacific-laksekommissjon var kommet til det syn »at den mann som unnlater å holde et våkent øye med dem (vitenskapsmennene), dirigere dem og si dem hva de skal gjøre, han kommer i vanskeligheter«.

Engentlig ville han hverken kritisere fiskeriundersøkelser eller vitenskapsmenn i det store hele, men, sa han, »gir en dem frie hender med større pengesummer, da blir det skalting og valting til gagns. Det er min erfaring«.

»Jeg synes det er på tide«, fortsatte han, »at fiskeriministeren meddeler undersøkelsesavdelingene (of national health), at »nå er julenissen død«. Fiskeriundersøkelsesstasjonene har i løpet av krigen betydelig øket sine arbeider og utgifter, mens fiskeridepartementet i sin alminnelighet både manglet folk og utstyr.

Reid anså det imidlertid meget betydningsfullt om bevilgningen til fiskeriundersøkelsene kunne bli øket. »Jeg erkjenner at vitenskapsmennene i Vancouver har utrettet det utrolige med hensyn til frysing og preservering av fisk«.

»Ministeren bør imidlertid knytte til seg en gruppe som er ansvarlig overfor ham, og som kan overbevise seg om hva disse eksperter og vitenskapsmenn foretar seg. Vi kan ikke lenger overlate dem penger, gi dem frie hender og la dem gjøre det som faller dem inn«.

Reid fortalte til slutt at han visste om en vitenskapsmann i staten Washington, som anvendte 35 år av sitt liv på undersøkelser i forbindelse med et plagsomt insekt. Da vitenskapsmannen trakk seg tilbake, uttalte han: »Well, det var en interessant tid av mitt liv, men jeg nådde aldri til noen konklusjon«.

Vi kan lære meget av amerikanernes åpne ordskifte. Referatet understreker i sine humoristiske vendinger vitenskapens ansvar, men lar samtidig skinne igjennom en anerkjennelse av at den er en nødvendig forutsetning for alt næringsliv i moderne tid.

Saltsild til Kina.

»Commercial Fishermen's Weekly« den 11. januar d. å. opplyser at firmaet Francis Millerd & Co. Ltd., i år skal oppta pakking av saltsild på vestkysten. Dette er en for British Columbia gammel forretning, som nå gjenopptas.

Firmaet planlegger pakking av 5000 tonn, som skal selges til Kina gjennom UNRRA. Kina var før krigen kjøper av hele B. C.'s saltsildproduksjon. For den sild som skal pakkes nå, nevnes en pris av \$ 75 pr. tonn, men da det allerede er langt ute i sesongen, ventes det ikke at det skal lykkes å produsere hele det nevnte kvantum.

Tysk trålfiske.

Den Norske Militærkommisjon i Berlin meddeler den 22. januar følgende:

Den første tyske tråler gikk ut fra sin Nordsjøhavn i begynnelsen av juli måned: 7 uker etter kapitulasjonen, for å tråle etter hvitfisk på Little Fisher Bank nord for Helgolandsbukten. I månedens siste uke ble der i alt ilandbrakt 130 tonn fisk.

Det viste seg imidlertid snart at skulle fisk virkelig kunne supplere de tyske matrasjoner i en utstrekning av praktisk betydning, ville det være nødvendig å kunne fiske på de store fiskebanker i Nordsjøen. Etter langvarige forhandlinger med Landbruks- og Fiskeridepartementet i London oppnåddes tillatelse for tyskerne til å fiske på Fladen-grund, de rike sildebanks 200 miles nordøst for Aberdeen. For å oppnå de best mulige resultater fra disse nye fiskeplasser før sesongen var slutt, skiftet øyeblikkelig alle forhåndenværende trålere sine nett og sitt utstyr over til sildefiske og begynte virksomheten på de nye felter. Alt i alt landet trålerne i høst 15 500 tonn sild. Fangsten ble ikke utdelt til befolkningen med en gang, men en stor del, ca. 6500 tonn, ble behandlet og lagret for vinteren i Cuxhaven, Hamburg, Berlin og Rhinland. Ca. 70 trålere var da i virksomhet, og antallet øket stadig ved tilbakeføring fra marinen, hvor de hadde vært benyttet som minesvepere. I begynnelsen av desember ble Dogger Bank åpnet for tyske trålere og en søker nå om tillatelse til fiske i farvannet rundt Island.

Trålervirksomheten er ledet av et fiskerikontor i Hamburg under navn av The Fishery Control Board, som har til oppgave å gjenreise denne næringsgren til et nivå som ligger så nær førkrigens som nødvendig, å foreta fordelingen av fisken samt skaffe fisk som en fast post i rasjonssystemet.

I henhold til den rasjoneringsplan som trer i kraft i denne måned, regner Fishery Control Board med at det vil være nødvendig hver måned å bringe inn 10 000 tonn fisk. Dette vil muliggjøre en månedlig rasjon på 300 gram fisk pr. person i de viktigste befolkningssentra i den britiske sone.

En har likeledes vært oppmerksom på nødvendigheten av å øke beholdningene gjennom import. Det er bestilt 180 000 tønner salt sild fra Norge for levering desember—januar og en håper å kunne importere fra samme sted 30 000—40 000 tonn fersksild i begynnelsen av inneværende år. Belgia har også tilbudt seg å levere fisk til den britiske sone.

For å bygge opp Tysklands trålerflåte til dens førkrigs-nivå vil ytterligere 300 trålere være nødvendig. 62 blir nå ominnredet etter tjeneste i marinen og fem er allerede blitt levert tilbake til sine eiere og venter på ominnredning. 55 er fremdeles i marinens tjeneste. Når alle disse er blitt levert tilbake til fiskeindustrien vil der trenges ytterligere 180 fartøyer før førkrignivået er nådd. Om Tyskland vil få tillatelse til å bygge et slikt antall trålere er et spørsmål som ennå skal avgjøres, men det vil være umulig for det med sin nåværende flåte å fange nok til å dekke førkrigens

krav. Dette vil åpne et marked for de britiske silde-eksportører som allerede før krigen hadde en stor, skjønt nedadgående handel med Tyskland.

Til hjelp for the Fishery Control Board i dens vanskelige arbeid med å organisere trålervirksomheten og tilførselen av fisk til Tyskland, er det blitt opprettet en tysk sentralorganisasjon, bestående av medlemmer av alle bransjer av den tyske fiskeindustri.

Konstruksjonsfeil på »Lindøy«?

»Fiskets Gang« kan ikke åpne sine spalter for noe ordskifte på bred basis, i et hvert fall ikke foreløpig så lenge bladet ikke er større. Men vi har gjerne villet gjengi en utredning som er skrevet av direktoratets skipskyndige konsulent L. T. Selsvik angående snurperen »Lindøy«s tragiske forlis. Det var han som hadde konstruert båten. Forliset står også nevnt i den situasjonsrapporten fra fiskeriinspektøren på Vestlandet, som gjengis på annet sted. Det er en av grunnene til at vi tar med Selsviks utredning:

Under henvisning til den i »Arbeidet« av 15. ds. etter »Sunnmørske Arbeideravis« gjengitte artikkel angående nevnte fartøys tragiske forlis, skal jeg som konstruktør av »Lindøy« framkomme med en del orienterende bemerkninger.

Konstruksjonstegningen ble utført høsten 1943, og våren 1945 ble »Lindøy« ferdig fra verftet. Fartøyet var 83' langt overalt, 19' $\frac{3}{8}$ " bredt og har vanlig dybde. Fartøyet form må sies helst å være fyldig, idet dets bunnreis var som vanlig for fiskefartøyer, og dets brutto registertonasje var 90,95. Dekkshus- overbygget var av de minste etter som det nå benyttes, og husets dimensjoner var 6,60 m langt, 2,5 m bredt og 2,1 m høyt, bygget av stålplater.

»Lindøy« er det eneste fartøy som er bygget etter denne tegning og har intet med de to andre fartøyer som der siktes til i artikkelen å gjøre, og disse er ikke konstruert av meg. Når det hevdes mann og mann imellom at det må ha vært en konstruksjonsfeil på fartøyet, ellers ville ulykken være helt uforklarlig, likeså at i alt tre av de båtene som er bygget under krigen av samme konstruksjon har vært utsatt for noenlunde samme slags uhell, så medfører ikke dette sannhet. De to andre fartøyer var av en helt annen form, helt forskjellig fra »Lindøy«s. Når det nevnes at fiskerne nå krever at de andre båtene av samme type blir gått grundig igjennom og eventuelt prøvet som modell i skipsmodelltanken ved Høyskolen i Trondheim, så skal jeg meddele at der i modelltanken for tiden gjøres forsøk med modeller av flere fiskefartøystørrelser av samme type. Kjent med arbeidet i skipsmodelltanken tør jeg allikevel påstå at

de erfaringer som oppnås under fartøyenes daglige kamp mot elementene, gir likeså sikre resultater å bygge videre på.

»Lindøy«s fartøytype er utviklet etter sammenlikning av tidligere utførte fiskefartøyer med de beste oppnådde resultater med hensyn til sjødyktighet, fart m. v. For »Lindøy«s vedkommende og for fiskefartøyer i sin alminnelighet er der ved konstruksjonen tatt mest hensyn til egenskapene for å oppnå en god sjøbåt og mindre til farten. Flere fiskere som har vært med »Lindøy« uttaler seg rosende om fartøyet, og nå i vinter uttalte »Lindøy«s skipper at det var en utmerket sjøbåt. Konstruksjonstegningen av fartøyet er til disposisjon for den som vil granske fartøyformen nærmere.

Forholdet med ballasten, hvormeget der var ombord og hvordan den var avstemplet, er ukjent for meg; men at nybyggete fartøyer av tre som skal drive fiske må ha ballast er en kjensgjerning.

De tidligere inntrufne uhell er undersøkt av Sjøfartskontoret ved Skipsinspektøren, som også sikkert vil oppta undersøkelser av »Lindøy«s tragiske forlis, som kostet så mange dyktige fiskeres liv.

Det kan jo tenkes at farbarheten av ulykkesstedet under det herskende vær og vindforhold med flere andre tilstøtende uhell kan ha medvirket til ulykken.

Bergen, den 15. februar 1946.

L. T. Selsvik.

Litteratur.

Forts. fra nr. 5.

- Cross, F. and J. E. G. Raymont (Departm. Zool. Univers. Edinb.).
S. M. Marshall and A. P. Orr (Marine st. Millport): A fish-farming experiment in a sea loch. Nature. Vol. 153. No. 3886 p. 483. London 22. april 1944.
Del Val, Maria Jesus: La detemacion rápida de humedad y grasa del pescado. Notas y Resúmenes. Inst. Espanol Oceanogr. Ser. II, 120. Madrid 1944.
Hansen, Carl Sundt og Finn Jakobsen: Forlaking av råstoff til sardiner og kippers. Melding nr. 109 fra Hermetikkindustriens Laboratorium. Stavanger 1945.
Laksefisker: Mere trål og mere laks. Farmand nr. 4, s. 12.
Montequi, R. y A. Doadrio: El aceite de sardina en la preparacion de aceites yodados. Notas y Resúmenes Inst. Espanol. Oceanogr. Ser. II, 120. Madrid 1944.
Våre klippfiskmarkeder. Norges Utenrikshandel nr. 1. s. 11.
Billardon, Robert: La réfrigération mécanique á bord. La pêche Maritime. No. 814 p. 12. Paris januar 1946.
Cheng, C.: Ecological relations between the herring and the plankton of the north — east coast of England. Hull. Bull. Marine Ecology no. 5 1941.

(Fortsettes).

Litt om agnskjell og skjellgraving.

Av konsulent K. F. Wiborg.

Fra gammel tid har fiskerne langs norskekysten i stor utstrekning brukt muslinger eller skjell til agn på snøre eller line. Det er som regel nok så lett å få tak i skjell, og fisken biter godt på dem. Av de forskjellige arter av muslinger er det særlig blåskjell (kråkeskjell), oskjell, kuskjell og kamskjell som har vært mest nyttet. Blåskjell sitter gjerne like i flo-målet, og mange blir liggende tørre ved fjære sjø. De vil helst ha litt ferskt vann for å trives, og de beste forekomstene finner en inne i poller eller bukter hvor der kommer ut bekker eller småelver. I Bergensdistriktet er Nordåsvatnet et meget godt blåskjellfelt og dit kommer fiskerne langveisfra for å hente skjell til agn.

Det viktigste agnskjellet er oskjellet, også kalt orskjell, vobbskjell, raudskjell, eller rett og slett agnskjell. Den som har ferdes i båt i Vestlandets øygard og fjorder vil kjenne det godt. Oskjellene liker seg best i fjorder eller sund hvor der er sterk strøm. Når vannet er klart, kan en se dem på bunnen på litt dypere vann, når de ligger med skallene åpne og den lysende gule kapperanden stikker ut. Ved stor fjære kan en undertiden finne dem på bratte bergvegger i en tykk brem et par meter under rurbeltet.

Som unge er oskjellene prydet med gulbrune børster over større eller mindre deler av skallet. Når de blir eldre og større faller de fleste av børstene av, mest på grunn av slitasje av strøm og bølgeslag. Tii gjengjeld får skjellene ofte et belegg av forskjellig slags tang, kalkormer og manedyr, så de kan bli helt »kamufflert« og ukjennelige. Oskjellene minner meget om blåskjell, men blir atskillig større, 12—15, opptil 21 cm lange. Fargen på skallene er fra lyst brun til brunsvart. Undertiden er det ytterste laget slitt av, og da er skjellene gråhvite eller svakt lyserøde.

På samme måte som blåskjell danner oskjellene store skjellbanker, men da de mest fins på litt dypere vann, ned til 100 m dyp, legger en ikke så meget merke til dem.

Fiskerne oppdaget tidlig at oskjellene var gode til agn og at det lønte seg å ta dem, selv om det kostet en del anstrengelser. Oskjellene sitter nemlig godt forankret med sine byssustråder, så der trenges kraftige redskaper for å rive dem løs. Et enkelt lite oskjell kan tåle et drag på 15—20 kg før det gir etter. I tidens løp er der blitt konstruert mange slags redskaper til fangst av oskjell, og de som nå er i bruk, er resultatet av mange års utvikling og for-

bedringer. På grunt vann, ned til 10—15 m, bruker en nå mest stikkert, en klype på et langt skaft, på dypere vann forskjellige slags skjellploger som slepes over bunnen.

Allerede i gammel tid dro fiskerne på Vestlandet ens erend til de større oskjellbanker, ofte langt inne i fjordene, for å forsyne seg med skjell til agn. De tok dem om høsten og vinteren, når sjøen var klar. Var sjøen urolig, dempet de den ved å henge poser fylt med tran utabords. Også i Nordland synes fiskerne tidlig å ha brukt oskjell til agn. I »Nordlands Trompet« synger Peter Dass om hysen: »Du lokkes formedelst den rødmaded' Skjæl, De på deres Angler mon føre.«

Ved skreifiskeriene i Lofoten kom agnskjell i bruk i større utstrekning i 1860—70 årene. Mange fiskere tok skjell med seg hjemmefra, men snart ante handelsmennene at her var det forretninger å gjøre og begynte å sende skjell til Lofoten. — Nå kan hverken blåskjell eller oskjell holde seg levende på det tørre i lengre tid. De klarer seg i høyden en uke når de er godt pakket. Og skreien er helst kresen. Den liker ikke råtne skjell. Det var derfor et stort framskritt da en i 1880-årene tok til å »skrelle« eller »skjøyne« skjellene og salte skjellmaten. Det var på Bergenskanten at folk først prøvde seg med dette, etterat de et par ganger hadde forsøkt å sende oskjell levende til Lofoten og var kommet uheldig fra det. — Det er bare oskjell som med fordel lar seg salte. Blåskjell faller for små, og kuskjell gjør seg ikke i saltet tilstand, enda de som ferske er et utmerket agn. Det viste seg at skreien tok saltet skjell like godt, om ikke bedre enn ferskt agn, og skjellgraving ble snart en viktig binæring. Den tok hovedsakelig sikte på å skaffe agn til Lofotfisket, selv om en del skjell også ble brukt i forskefiskeriene på Møre og til hjemmefiske. Omkring 1887 begynte skjellgravingen for alvor, og mellom 1895 og 1912 ble der bare over Bergen sendt nordover mellom 2.000 og 5.000 hl saltet agnskjell pr. år. Skjellene ble saltet i dun-ker på 25—30 liter.

Snart begynte skjellfeltene i Hordaland å bli så medtatt at graverne måtte se seg om etter nye felter. Etter hvert ble der funnet oskjellfelter i de fleste av fjordene og i øygarden på Vestlandet, så langt sør som i Hafsijorden ved Stavanger. I Trondheimsfjorden ble der likeledes funnet mange rike felter. Også i Nordland drives der en lønnsom skjellgraving.

Vintersildfisket.

Anvendelse	Oppfisket Pr. 10/2	Dagsfangst						Total fangst 17/2	Mot i fjor samme dato
		11/2	2/2	13/2	14/2	15/2	16 og 17/2		
Eksportert fersk	86 568	—	—	10 046	4 013	37 134	7 780	145 541	153 023
Saltet	233 961	17 560	608	33 267	18 245	22 769	5 253	331 663	351 810
Hermetikk	21 626	518	2 238	4 080	6 025	12 283	2 765	49 535	52 736
Fabrikk-sild	597 356	44 416	1 638	51 161	29 114	30 473	4 977	759 135	505 460
Agn	27 154	365	—	5 527	1 804	1 404	90	36 344	29 548
Fersk innenlands	50 312	525	—	3 344	2 144	5 327	—	61 652	119 206
Ialt	1 016 977	63 384	4 484	107 425	61 345	109 390	20 865	1 383 870	1 211 783
Fangstredskap:									
Landnot	—	2 475	70	—	—	5 390	—	8 787	98 588
Snurpenot	449 253	49 888	403	54 551	16 320	29 712	13 899	809 980	905 107
Drivgarn	332 774	11 021	4 011	52 874	45 625	74 288	6 966	565 103	366 817

Storsildsesongen ble avsluttet 15/2 med følgende sluttall: 137 761 — 326 410 — 46 770 — 754 158 — 36 254 — 61 652
1 363 005 — 8 787 — 796 081 — 558 137.

Norsk sjøfiske 1918—1944. Gjennomsnittspris på første hånd.

År	Annét fiske forts.													
	Brei- flabb kr. pr. 100 kg	Lysing kr. pr. 100 kg	Makrell- størje kr. pr. 100 kg	Østers kr. pr. hl	Skjell kr. pr. tn.	Hå- kjerr. lever kr. pr. hl	Hå- kjerr. kjøtt kr. pr. 100 kg	Brugde- lever kr. pr. hl	Brugde- kjøtt kr. pr. 100 kg	Pir kr. pr. 100 kg	Tare- aske kr. pr. 100 kg	Tørket tang kr. pr. 160 kg	Lodde kr. pr. 100 kg	Forskj. kr. pr. 100 kg
1918	—	—	—	500,00	79,02	62,26	22,71	—	—	—	12,90	—	8,96	58,42
1919	—	—	—	183,21	87,67	64,37	15,32	—	—	—	15,66	—	14,29	35,82
1920	—	—	—	141,51	55,86	42,96	—	—	—	—	17,89	—	8,50	40,63
1921	—	—	—	242,65	32,98	—	—	—	—	—	14,82	—	7,14	43,17
1922	—	—	—	38,04	32,24	20,00	—	—	—	—	14,60	—	6,09	34,91
1923	—	—	—	30,86	54,05	29,99	—	—	—	—	16,55	—	6,23	45,59
1924	—	—	—	146,34	140,90	33,64	—	—	—	—	22,72	—	7,47	31,84
1925	—	—	—	125,26	100,43	16,09	—	—	—	—	23,70	—	6,08	22,84
1926	—	—	—	133,33	63,76	20,44	—	—	—	—	15,45	—	4,32	28,42
1927	—	—	40,00	117,05	56,63	26,11	—	27,26	—	—	11,28	—	7,56	12,83
1928	—	—	32,76	60,61	89,04	72,54	—	—	—	—	12,66	—	4,87	14,77
1929	—	—	34,15	45,45	81,12	42,60	—	33,33	—	—	12,65	—	3,41	12,28
1930	—	—	37,70	43,48	82,69	32,11	—	14,81	—	—	11,21	—	1,42	15,98
1931	—	—	37,29	37,04	59,58	23,65	—	—	—	—	12,39	—	1,78	14,82
1932	—	—	31,33	33,33	66,39	26,46	—	—	—	—	10,75	—	2,95	15,16
1933	—	—	34,09	62,50	50,69	24,88	—	—	—	—	7,89	—	0,83	6,12
1934	—	—	38,98	232,14	51,67	28,95	—	5,86	—	—	5,09	—	0,96	4,21
1935	22,22	90,63	29,61	295,44	49,25	29,79	—	12,99	—	—	8,70	—	0,78	8,24
1936	21,85	91,67	29,59	281,69	44,03	34,99	—	15,64	—	—	12,50	—	0,95	13,63
1937	21,62	57,89	28,95	294,12	59,34	39,61	—	17,57	—	—	7,69	—	1,33	11,88
1938	16,96	59,00	29,38	489,13	86,07	35,15	—	13,64	—	—	—	—	—	5,49
1939	18,75	41,46	32,38	182,86	99,50	47,58	—	—	—	—	—	1,93	—	13,30
1940	23,33	61,54	54,89	329,27	115,98	85,65	—	10,85	—	13,09	—	—	—	13,60
1941	32,26	71,43	140,15	316,58	177,63	43,49	—	9,86	—	15,22	—	2,36	—	34,09
1942	48,15	107,69	154,17	648,15	155,51	56,07	80,49	38,53	50,00	54,30	—	3,56	—	49,54
1943	54,43	111,40	162,54	366,96	91,16	39,43	56,28	40,11	59,78	76,70	—	5,94	15,00	48,34
1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

I årenes løp har skjellgraving gitt til dels meget godt økonomisk utbytte. I den første tiden var det vel oppkjøperne som gikk av med den største delen av fortjenesten, og skjellgraverne selv fikk ofte ikke mer enn 5—6 kroner eller mindre pr. dunk. Senere ble det bedre. Under den siste krig fikk skjellgraverne 70—80 kr. pr. dunk svarende til en hl.pris av

283 kr. I de siste 25 år har den totale omsetning av agnskjell ligget mellom 2000 og 5000 hl pr. år, tilsvarende en verdi av mellom 200 000 og 400 000 kr. Dertil kommer det skjellagn som fiskerne selv tar med seg til Lofoten. Omsatt i fisk vil det nok bli atskillige millioner kroner.

Forts.